

príčin nadmerného pitia alkoholických nápojov a vzniku závislosti, sa pri riešení tejto problematiky teda stále javí byť opodstatnená.

Záver

Na podklade šiestich letálnych prípadov intoxikácií etylalkoholom sú v práci krátko diskutované riziká a príčiny pitia. V tomto zmysle je

pozornosť venovaná všetkým vekovým kategóriám so zvláštnou pozornosťou na deti a mládež, zahrňujúc diskusiu ohľadne prevencie užívania alkoholických nápojov a tiež prevencie závislosti od alkoholu. Text je v rámci obmedzeného rozsahu stránok prednostne štruktúrovaný formou krátkeho zamyslenia so snahou zaujať a prípadne aj vyvolať širšiu odbornú diskusiu na tému ako ďalej v uvedenej problematike.

LITERATÚRA

- World Health Organization. Global status report on alcohol and health 2018. World Health Organization. License, CC BY-NC-SA 3.0 IGO. ISBN 978-92-4-156563-9.
- Hnilicová H, Dobiášová K. „Second hand drinking“ neboli škody, ktoré alkohol spôsobuje druhým ľuďom. *Prakt Lék* 2020; 100(1): 8–12.
- Nešpor K, Karbanová H, Csémy L. Problémy pôsobené alkoholom – interakcie rizikových a ochranných činiteľov. *Prakt Lék* 2008; 88(12): 727–729.
- Berínšterová M, Orosová O, Miovský M. Vkladanie nádeje významných dospelých a užívanie alkoholu a tabakových cigariet medzi dospievajúcimi: Mediačný efekt sebakontroly. *Cesk Psychol* 2016; 60(2): 106–119.
- Brutovská M, Orosová O, Kalina O. Normatívne presvedčenia, postoje ku konzumácii alkoholu a konzumácia alkoholu u slovenských vysokoškolákov. *Cesk Psychol* 2016; 60(3): 266–277.
- Devaux M, Sassi F. Alcohol consumption and harmful drinking: Trends and social disparities across OECD countries. *OECD Health Working Papers*. 2015; No. 79 OECD Publishing, Paris.
- Heretik A. Základy forenznnej psychológie. SPN, Bratislava, 1994. ISBN 80-08-01870-4.
- Nešpor K, Csémy L, Sovinová H. Konzumácia alkoholu a situácie v Českej republike. *Prakt Lék* 2010; 90(10): 612–614.
- Dobiášová K, Hnilicová H. Alkohol v českej spoločnosti. *Vesmír* 2020; 99(12): 701.
- Mravčík V, Chomynová P, Grohmannová K, Janíková B, Černíková T, Rous Z, Cibulka J, Fidesová H, Vopravil J. Výročná zpráva o stavu ve věcech drog v České republice v roce 2019 [Annual Report on Drug Situation in the Czech Republic in 2019]. Praha: Úřad vlády České republiky. ISBN 978-80-7440-254-8.
- Makovický P, Matlach R, Makovický P. Fatálne sa končiace úniky motorizovaných osôb pred policajnými hliadkami. *Kriminalistika* 2021; 54(3): 231–239.
- Straka L, Štuller F, Novomeský F, Novotný V. Otravy alkoholom a úmrtia v ťažkom stupni opitosti v regióne severného Slovenska. *Psychiatr prax* 2008; 9(2): 80–84.
- Metodický pokyn pro postup při laboratorním stanovení alkoholu (etylalkoholu) v krvi, *Věstník Ministerstva zdravotnictví*, rok 2006, částka 7.
- Balíková M. Současné toxikologické možnosti testování abúzu drog. *Kriminalistika* 1995; 28(2): 97–109.
- Masár O a kolektív. Urgentná medicína pre medikov. UK, Bratislava, 2012. ISBN 978-80-223-3262-0.
- Pitr K. Alkoholové ovlivnění – Lékařské vyšetřování a posuzování. UK, Plzeň, 1987.
- Barna K. Úvod do lékařské chemie. Osveta, Martin, 1975.
- Jinda A, Kovács P, Pšenák M, Šípal Z. Biochemia molekulárnobiologické a farmaceutické aspekty. Osveta, Martin, 1985.
- Trejbal K, Mitro P. EKG zmeny pri akútnej intoxikácii alkoholom. *Vnitř Lek* 2008; 54(4): 410–414.
- Dolganiciu A, Szabo G. In vitro and in vivo models of acute alcohol exposure. *World J Gastroenterol* 2009; 15(10): 1168–1177.
- Straka L, Štuller F, Novomeský F. Letálne intoxikácie alkoholom a úmrtia v ťažkom stupni opitosti v regióne severného Slovenska v rokoch 1994–1996 a 2003–2005: súdnolekárska komparatívna štúdia. *Soud Lék* 2008; 53(1): 2–7.
- Makovický P. Postavenie vína v minulosti, súčasnosti a jeho obraz v budúcnosti (I časť/III). *Komárňanské listy* 2001; 11(34): 6.
- Hnilicová H, Dobiášová K. Alkohol z pohľadu verejného zdravia v ČR: fakta a souvislosti. *Čas Lék Čes* 2018; 157(5): 248–253.
- Emmerová I. Pitie alkoholu u detí a mládeže – riziká a možnosti prevencie. *Pediatr. praxi* 2020; 21(2): 104–106.
- Pavúk A. Prevalencia fajčenia, užívania alkoholických nápojov a drog u učňovskej mládeže a ich názory na problematiku drog. *Protialkohol obz* 1998; 33(3): 181–187.
- Kucek P, Kuceková L. Alkohol v cestnej premávke. *Protialkohol obz* 2001; 36(2): 93–105.
- Makovický P, Makovický P. Eliminácia kriminality v nočných vlakoch. *Security magazin* 2018; 24(5): 16–23.
- Záhumsená S, Kubiátko M, Haláková Z. Skúsenosti žiakov základných škôl s alkoholom. *Protialkohol obz* 2007; 42(2): 77–88.
- Žukov I, Kozelek P, Konečná Š. Kriminální chování jako klinická porucha? 2. část. Ně- které poruchy vyvolané požíváním alkoholu spojené s násilnými projevy a jejich forenzní hodnocení. *Protialkohol obz* 2006; 41(2): 85–96.
- Dreisig M, Barteček R, Kašpárek T. Cíle molekulárněgenetické analýzy závislosti na alkoholu. *Čes a slov psychiat* 2013; 109(6): 289–297.
- Foroud T, Edenberg HJ, Crabbe JC. Genetic research: who is at risk for alcoholism? *Alcohol Res Health* 2010; 33(1-2): 64–75.
- Šerý O, Lochman J, Glášová K et al. Asociační studie vztahu čtrnácti polymorfizmů kandidátních genů k dispozicím k závislosti na alkoholu. *Čes a slov psychiat* 2009; 105(4): 153–162.
- Makovický P. What does moder veterinary pathology have to offer? *ARC J Anim Vet Sci* 2015; 1(1): 43–47.
- Makovický P, Švecová I. Veterinary pathology: the past, present and the future. *Phenogenomic Newsletter* 2016; 2(2): 22–23.
- Kafka J a kolektív. *Psychiatria*. Osveta, Martin, 1998. ISBN 80-88824-66-4.
- Kaščíková N, Fürstová J, Poláčková Šolcová I et al. Dotazník životních stresorů (LSC-R): Výskyt stresorů u dospělých obyvatelů ČR a súvis so zdravím. *Cesk Psychol* 2018; 62(51): 80–99.
- Nešpor K, Dragomirecká E, Csémy L. Alkohol u seniorů. *Čas Lék Čes* 2005; 144(5): 325–326.
- Reilly MT, Noronha A, Goldman D et al. Genetic studies of alcohol dependence in the context of the addiction cycle. *Neuropharmacol* 2017; 122(1): 3–21.
- Saraswat S, Kushwaha S, Khundrakpam N. Genetic predisposition to alcoholism. *J Public Health Allied Sci* 2016; 1(1): 5–10.
- Hrubá D, Žaloudíková I. Zkušenosti dětí mladšího školního věku s legálními drogami. *Cesk-slov Pediat* 2009; 64(10): 461–468.
- Boberová Z, Štefanová E, Kopčáková J, Baška T, Madarasová Gecková A. „Hlas detí“ – kvalitativná analýza názorov detí na rizikové správanie. *Cesk Psychol* 2020; 64(4): 377–393.
- Géczy J, Brenner M, Buchanec J. Alkohol v rukách detí a mladistvých čoraz častejšie končí pobytom v nemocnici – skúsenosti z Bratislavy a okolia. *Cesk-slov Pediat* 2020; 75(3): 172–177.
- Kuželová M, Harčárová A, Ondriašová E et al. Intoxikácie alkoholom u detí a adolescentov hospitalizovaných v Detskej fakultnej nemocnici v Bratislave. *Pediatr. prax* 2010; 11(1): 29–32.
- Hladík M, Olosová A, Boženský J et al. Intoxikace alkoholom u dětí a mladistvých v Ostravě. *Cesk-slov Pediat* 2005; 60(12): 663–671.
- Csémy L, Hamanová J. Užívání alkoholu českými adolescenty. *Cesk-slov Pediat* 2009; 64(10): 454–460.
- Nešpor K, Csémy L. Alkohol u detí a dospívajících – prevence a léčba. *Prakt Lék* 2011; 91(6): 360–362.
- Ivančíková L, Vlačuha R. EU SILC 2017 Indikátory chudoby a sociálneho vylúčenia. Štatistický úrad Slovenskej republiky, Bratislava, 2018. ISBN 978-80-8121-695-4.
- Bútora M. Mne sa to nemôže stať (sociologické kapitoly z alkoholizmu). Osveta, Martin, 1989. ISBN 80-217-0076-9.
- Šmídová I. Některé celospolečenské náklady způsobené alkoholom. *Prakt Lék* 2012; 92(1): 23–30.
- Rehm J, Mathers C, Popova S et al. Global burden of disease and injury and economic cost attributable to alcohol use and alcohol-use disorders. *Lancet* 2009; 373(9682): 2223–2233.